

TALOUSARVION LAADINTAOHJEET – TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2024-2025**Kunnanhallituksen talousarvioraami**

Talousarviovalmistelun lähtökohtia on käsitelty hallituksen kokouksessa sekä johtoryhmässä. Kunnanhallitus on käsittelyn pohjalta hyväksynyt talousarvioraamin vuodelle 2023.

- talousarvioraamissa on lähdetty siitä, että henkilöstökulut kasvavat 4 % ja palkkojen sivukulut on laskettu 21 %:n mukaan. Henkilöstökuluissa on myös huomioitu uudet toimet ja niiden palkkavaikutukset. Raamissa on huomioitu sote- ja pelastustoimen siirtyminen hyvinvointialueen vastuulle ja muutoksen tuomat palveluiden osto ja vaikutukset valtionosuuksiin sekä verotuloihin
- verotulojen suhteellinen osuus kunnan kokonaistuloista kasvaa sote-uudistuksen myötä ja valtionosuuksien suhteellinen osuus vähenee. Sote-uudistuksen yhteydessä kunnan veroprosentti on 8,61 % vuosien 2023-2025 aikana. Vuonna 2022 kunnallisveroprosentti on 21,25
- valmistelun pohjalla oleva raami osoittaa 2.8 miljoonan euron vuosikatetta. Laskelmaan sisältyy kuitenkin merkittäviä epävarmuustekijöitä, joista suurimpina valtionosuustuotot. Tasapainoisen taloudenhoidon perusteella vuosikatteen tulee riittää lainojen lyhennyksiin ja investointeihin, jolloin kunnan maksuvalmius pysyy vakaalla pohjalla. Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset nykyisellä lainakannalla on 609,898 euroa vuonna 2023.

Tammelan kunnan kuntastrategia ja tavoitteet

Kuntastrategiasta johdetut tavoitteet otetaan huomioon 2023 talousarvion valmistelussa. Vuoden 2023 aikana kunnalle laaditaan uusi strategia ja siitä johdetut tulostavoitteet. Uuden strategian laadinta ja toteutus tulee huomioida vuoden 2023 talousarviossa.

Strategian tulostavoitteille on asettava mitattava ja todettavissa oleva tavoitetaso. Mitattavuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tavoitteiden toteutuminen raportoidaan hallitukselle ja esitetään tilinpäätöksessä.

Eri tehtäväalueiden tavoitteiden osalta on myös huomioitava, että valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2023:

Kaikki talousarvioon otettavat toiminnalliset sekä taloudelliset tavoitteet ovat sitovia.

Määrärahat

Menot
Tulot
netto

19.8.2022

Perustelutekstit:

Hallintokuntien tulee esittää tehtävittäin erilliset perustelut seuraavan kaavan mukaan (perustelutekstit eivät ole sitovia, vaan selkeyttävät ja selventävät talousarvioesitystä)

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

-esitetään keskeiset tehtäväalueen toiminnalliset muutokset

HENKILÖSTÖMUUTOKSET

-esitetään tehtäväalueen henkilöstölisäykset, vähennykset, tehtäväjärjestelyt

INVESTOINTIMENOT

-esitetään tehtäväalueen investointiosaan sisältyvät hankkeet

MUUTA

-esitetään muut talousarvioon ja taloussuunnitteluun liittyvät keskeiset asiat

Vuoden 2023 talousarvion raamit

Talousarvion raamit on valmisteltu ottaen huomioon kunnan tulorahoituksen ennakoitu kehitys ja toiminnalliset painopisteet. Raamipäätöksen perusteella toimialat laativat talousarvioehdotuksensa palvelualueittain siten, että ne on tallennettu Pro Economicaan viimeistään 14.10.2022.

Hallintokuntien tulee talousarvioesityksiä tehdessään noudattaa annettua raamia. Mikäli annettu raami ei näytä riittävän nykyisen/suunnitellun tasoisen toiminnan ylläpitämiseen, niin on harkittava toiminnan laadun ja määrän supistamista ja/tai uudelleenjärjestelyjä. Määräraha-raami on asetettu eri tehtäville nettomääräisenä ja hallintokuntien on kiinnitettävä erityistä huomioita myös tulojen kertymiseen.

Raami liitteenä. (Liite 1)

KÄYTÄNNÖN VALMISTELUTYÖSTÄ:**Talousarvion ja -suunnitelman syöttäminen:****Pro Economica**

Kaikki **budjettiluvut** syötetään Pro Economica Premiumiin

Suunnittelu ja arkistot -> budjetointi -> budjetin käsittely -> budjetin kirjaus.

Budjettiluvut syötetään ulkoisina. Jokaiselle käyttäjälle on luotu oma budjettipohja.

Budjettiraportit tulostetaan kohdasta

Suunnittelu ja arkistot -> budjetointi -> raportit.

Tunnistelaskennan budjetit tulostetaan kohdasta **Sisäinen laskenta -> raportit.**

Budjetointi suoritetaan euron tarkkuudella. Määrärahat ja tulot syötetään kustannuspaikkatasoille.

Palvelualuekohtaisia raameja ei saa ylittää.

Paulalta ja Piritalta saa tarvittaessa tukea Pro Economican käyttöön.

19.8.2022

Investoinnit

Investointi excel-pohja on tallennettu Teamsiin - **Talous -> Yleinen -> Tiedostot -> Talousarvio -> TA2023**. Investointiosaan esitetään ainoastaan aktivoitavista pysyvien vastaavien hankinnoista ne, joiden alaraja on vähintään 10.000 euroa.

Investointimenot, sisäiset menot ja tulot sekä taloussuunnitelmat viedään talouspalveluiden toimesta Pro Economicaan.

Palkkatiedot

Kuntalaskenta toimittaa palkkaliitteet syyskuun palkanlaskennan jälkeen, laskelmissa on huomioitu tämän ja ensivuoden palkankorotukset. Korotetut palkkaliitteet toimitetaan toimialoille 7.10.2022 mennessä. Toimialat syöttävät palkkatiedot Pro Economicaan.

Talousarviokirja 2023

Kirja on käytettävissä ti 23.8.2022 alkaen Teamsissa.

Talous -> Yleinen -> Tiedostot -> Talousarvio -> TA2023

Täytetään tekstit, kehitysohjelmasuunnitelmat, suoritteet + perustelut ym. suoraan kirjapohjaan.

Vanhat tekstit ovat sinisellä, kun tekstit on päivitetty ja valmiit, muutetaan tekstin väri mustaksi.

Taloushallinto täydentää määrärahat talousarviovuodelle 2023 ja taloussuunnitelmavuosille 2024 – 2025

Kirjapohjan tarkempi ohjeistus ja vastuuhenkilöt liitteenä (*Liite 2*)

Aikataulu:

Toimialojen ulkoiset käyttötalouden luvut Pro Economicaan 14.10.2022 mennessä

Tilahallinnon, ruoka- ja puhdistuspalvelujen sekä muiden sisäisten palvelujen kustannukset tulee olla järjestelmässä 19.10.2022 mennessä

Talousarviokirja valmis tarkastettavaksi 17.11.2022 mennessä

Tarkempi aikataulu liitteenä (*Liite 3*)

19.8.2022

Tammelassa 22.8.2022

Taavi Leinikka
Talous- ja hallintojohtaja

Jakelu: (Huom! ilmoittakaa, jos joku tarvitsee lisätä jakeluun)

Taavi Leinikka, Pekka Lintonen, Jari Kauppi, Leena Ahola, Paula Laakso, Päivi Häkkinen, Mia Kaseva, Emmi Sundqvist, Kirsi Hyytiäinen, Soili Ojanen, Päivi Paija, Tiina Hongisto, Sirpa Holmberg, Sari Lukkala, Petri Takala, Hannu Jalava, Miika Tuki, Mika Suontausta, Heimo Tuomola, Katrianna Saaristo, Anna Leena Hakala, Paula Pakkanen, Piritta Ojanperä, Merja Suoranta, Jouni Karhe, Jaana Jokikoivu-Hiukkamäki, Melia Salonen, Satu Tienhaara, Miika Forsten, Pasi Kokkonen, Ilona Hackzell, Anneli Hallapelto, Tuula Mikkola.

